

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

<http://www.ifat.com/VT/Trans.aspx?ID=6319585&CID=100276>

לינק לקובץ:

תוכנית: **משדר מיוחד - גל"צ**

תאריך: **16/04/2015**

שעה: **15:32:20**

רשת: **גלי צה"ל**

כותרת: פרופ' משה ארנס - חוקר תולדות הארגון צבאי יהודי ולשעבר שר מטעם הליכוד

מגיש: מריק אדלמן אינו היחיד שהוגלה מזיכרון השואה המשותף בישראל. באופן אירוני חולק אדלמן את שהותו באי מנודי ההיסטוריה, יחד עם אויביו הרעיוניים הגדולים ביותר, בני התנועה הרביזיוניסטית. קראו להם האצ"י, ארגון צבאי יהודי, איחוד המורדים מקרב התנועה הרביזיוניסטית. כן, גם שם בלב התופת הפערים הרעיוניים לא הוכחו. הפרופ' משה ארנס, חוקר תולדות האצ"י, ולשעבר שר הביטחון ושר החוץ מטעם הליכוד, מנסה להסביר את המחלוקת הרעיונית עליה אפילו הנאצים לא הצליחו לגשר.

פרופ' משה ארנס: מה לימדו בתנועות הנוער של השמאל בשנים לפני המלחמה? שז'בוטינסקי הוא פשיסט, שאנשיו רצחו את חיים ארלוזורוב, שהם האויב של מעמד הפועלים, של ארץ ישראל העובדת, זה מה שלימדו בתנועות הנוער של השמאל הציוניות

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

בורשה לפני המלחמה. זה גם מה שלימדו בגטו. ולכן, כאשר אנשי דרור ואנשי השומר הצעיר, מרדכי אנילביץ', אנטק צוקרמן, התחילו בארגון של מסגרת שתילחם נגד הגרמנים, הם לא היו מוכנים להתאחד, לעבוד, לשתף גם את אנשי בית"ר. כן היו מוכנים לשתף ארגונים שלא היו ציונים, מהבונד, מהקומוניסטים, אבל לא את בית"ר, לא אנשי ז'בוטינסקי. וכך קרה שהיו שני ארגונים. אחד נקרא אי"ל, ארגון יהודי לוחם, ואצ"י, ארגון צבאי יהודי, המפקד שלו היה פבל פרנקל, הסגן שלו היה לאון רודל. הם באו מארגון שלמעשה היה ארגון פרה צבאי, חלק מהם עברו הכנה צבאית, גם במסגרת תאי העשב שהקימו בפולין עוד לפני המלחמה, אז הם היו יותר מאומנים, יותר מצוידים, וכך אם כן יצא שהלחימה העיקרית שאמריקה טבעה, שהייתה לחימה שהם ניהלו, המקום הוא כיכר מוראנובסקי, שם כסמל של המרד הם הניפו את הדגל הציוני, היום דגל ישראל, את הדגל הפולני. פבל פרנקל נפל בקרב, לאון רודל נפל בקרב, למעשה, כל האנשים הבכירים שלהם, כל המפקדים שלהם נפלו בקרב. זו אחת הסיבות, אבל לא הסיבה העיקרית, שלמעשה לא היה מי שיספר את הסיפור שלהם, והסיפור שלהם במשך הרבה שנים לא נודע, הועלם, אפילו הושכח, בו בזמן שמשרד הארגון של אנילביץ', שהוא התאבד, וגם כן לא שר את המרד, אבל כמה אנשים בכירים, מספר אנשים בכירים מהארגון שלו שרדו, והם שרדו, והם סיפרו את הסיפור, וסיפרו

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

את הסיפור שלהם, סיפרו רק את חצי הסיפור, ואולי אפילו פחות מחצי. זה היה יותר מאשר שהם לקחו על עצמם את הנצחת הזיכרון של מרד גטו ורשה. הם רצו גם להוכיח שמי שנלחם בגטו זו הייתה ארץ ישראל העובדת, אז היה מושג, זה היה מותג, פה הייתה מלחמת מעמדות בישוב היהודי, בין ארץ ישראל העובדת לבין הבורגנות. בינה לבין הפשיזם. והם ניסו להוכיח שדווקא הגאולוגיה שלהם, החינוך שלהם, היא שהצמיחה את הגיבורים שלחמו במרד גטו ורשה. ולא אנשי ז'בוטינסקי, ולא אנשי בית"ר. הם הקימו את קיבוץ לוחמי הגטאות, הקימו פה גם מוסדות, כולם היו קשורים לאי"ל, לוחמי הגטאות והארכיון במוזיאון בלוחמי הגטאות, קיבוץ יד מרדכי על שם מרדכי אנילביץ', הוצאות ספרים, כך זה נכנס לספרי הלימוד, כך למדו כל הילדים, כך כמעט כולם חשבו, זהו הסיפור, אין היום עיר, עיירה בישראל, שאין בה רחוב על שם מרדכי אנילביץ', ובצדק. איפה הייתה בית"ר? מי ששולט בעבר שולט בעתיד. ומי ששולט בהווה שולט בעבר. אם אתה יכול לעשות מניפולציה, שחזור של העבר כדי להתאים אותו למטרות האידאולוגיות והפוליטיות שלך, אתה גם תשלוט בעתיד. וצר לנו לומר, זה מה שקרה כאן בארץ, אנשי השמאל ניסו להוכיח שהחינוך שלהם, האידאולוגיה שלהם, לכן הצעירים שלהם הם שלחמו, ולא היריבים הפוליטיים שלהם, אנשי בית"ר.

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-5617166
www.ifat.com

מגיש: ובחזרה לאדלמן. למרות מקור מושבו המרוחק בפולין, הוא עצמו מעורב עד צוואר במלחמת הנרטיבים המתחוללת בארץ ישראל. הוא נשאר נאמן לחברי הארגון שלו. לפי הפרופ' ארנס, כך קרה שהוא המודר וזה שנשאר בחוץ, מושיט יד ומסייע בהשכחת חלקה של קבוצה אחרת.

פרופ' משה ארנס: מריק אדלמן, הוא תרם להדרה של אנשי בית"ר. נכתבו ספרים עליו, מה הוא אמר בספרים האלה? הוא לא הזכיר את אצ"י. כשהוא נשאל על אצ"י, הוא אמר, זו הייתה כנופיה של גנבים, סבלים או מבריחים. הוא גם היה אדם מאוד אידאולוגי והוא המשיך באידאולוגיה הזאת נגד אנשי בית"ר, נגד ז'בוטינסקי, נגד הפשיסטים לכאורה, גם לאחר המלחמה, וגם בתיאורים שלו, של מרד גטו ורשה. היה מרד גם באנשי אצ"י וגם אנשי בית"ר, גם אנשי השומר הצעיר, גם אנשי בונד, גם יהודים קומוניסטים, היית מצפה אולי שתהיה קצת אחוות לוחמים מצד אדם כמו אדלמן, כן, אני נלחמתי, גם הם נלחמו. מה הוא אומר? כנופיית פשיסטים. שום דבר. מה הם תרמו למרד? כלום. כשאני למשל שאלתי אותו, מה בקשר לדגלים? הוא ענה לי, היו דגלים? אז ראיתי שהגישה שלו בכל הקשור לאצ"י, הייתה כל כך מגובשת, קפואה ואידאולוגית, אם חשבתי שאולי אני אוכל ללמוד ממנו משהו על אצ"י, על מה שבאמת קרה, על האנשים שם, אז ראיתי שאת את זה אני לא אשיג. אני נסעתי במיוחד, היות וכחלק

מידע רדיו וטלוויזיה

IFAT House

96-98 Derech Menachem Begin, Tel Aviv
(formerly Derech Petach Tikva)
Tel 972-3-5635050, Fax 972-3-5617166
www.ifat.com

בית יפעת

דרך מנחם בגין 96-98, תל אביב
(לשעבר דרך פ"ת)
טל 03-5635050, פקס 03-56 17166
www.ifat.com

מהמחקר שעשיתי, רציתי להיפגש עם כל אחד שהיה שם בתקופת המרד. פגשתי אותו בורשה, ואנחנו ישבנו כשעתיים, אולי אפילו יותר מזה, גם שתינו קצת קוניאק, ודיברנו. תקשורת איתו לא הייתה קלה, היינו צריכים לדבר יידיש, אני לא יודע פולנית. אין לנו צילום של פבל פרנקל, ואנחנו עשינו קלסטרון. ואני הבאתי את הקלסטרון, הבאתי את הקלסטרון אליו, ושאלתי אותו האם זה מתאים. ראיתי שהוא מיד זיהה את האיש, הציע גם כמה שינויים שצריך לעשות בקלסטרון כדי שיהיה יותר מתאים לדמותו של פבל פרנקל. אני אולי בפתיחת השיחה איתו אמרתי לו, אתה כנראה הבונדיסט האחרון. הוא ככה בחצי צחוק אמר לי, טוב, יש עוד כמה באוסטרליה.